

Tirsdag den 1. oktober 2019 (D)

1

1. møde

Tirsdag den 1. oktober 2019 kl. 12.00

Dagsorden

- 1) Valg af formand.
- 2) Valg af 4 næstformænd.
- 3) Valg af 4 tingsekretærer.
- 4) Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

Aldersformanden (Bertel Haarder):

Deres Majestæt og Kongelige Højheder.

Det er folkestyrets festdag, og jeg byder velkommen til alle gæster og nyvalgte og genvalgte medlemmer af Folketinget og regeringen, som nu skal bestå deres prøve.

Vi, der er forsamlet her, vi, der i kirken blev betegnet som ordbranchen, repræsenterer hver på vores måde kongeriget og folkestyret. Vi har et fælles ansvar for, at de demokratiske og vestlige værdier holdes i hævd, også i den måde, vi debatterer på og behandler og respekterer hinanden på. Kvaliteten i vores arbejde er afgørende for folkestyrets fremtid og trivsel. Et blik på verden omkring os viser, at folkestyre ikke er nogen selvfølge – at det hele tiden er under pres, og at hver generation tilsyneladende skal genopfinde det.

Det er vores ældgamle grundlov, der bestemmer, at vi skal mødes og starte arbejdet den første tirsdag i oktober og høre statsministeren redegøre for, som der står, »rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger«. Hvorfor ikke i september eller i august? Måske fordi høsten i gamle dage skulle være overstået, undtagen roe- og kartoffelhøsten – og så giver det jo regeringen og centraladministrationen bedre tid til at forberede lovgivningsarbejdet, så vi undgår lovsjusk.

Ifølge Folketingets forretningsorden er det mig, der som aldersformand – dvs. ikke den ældste, men den længst siddende – skal åbne Tinget og få det sat, som det hedder, dvs. lede valget af Præsidium og tingsekretærer.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Valg af formand.

Kl. 12:01

Aldersformanden (Bertel Haarder):

Til formand har samtlige partier indstillet hr. Henrik Dam Kristensen.

Hvis ingen begærer afstemning, vil jeg betragte indstillingen som vedtaget.

Den er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) Valg af 4 næstformænd.

Kl. 12:01

Aldersformanden (Bertel Haarder):

Til første næstformand har Venstres gruppe udpeget fru Karen Ellemann. Efter fælles forståelse mellem Dansk Folkeparti og Radikale Venstre, som har lige mange medlemmer, er udpegningen af anden og tredje næstformand sket uden lodtrækning. Til anden næstformand har Dansk Folkepartis gruppe udpeget fru Pia Kjærsgaard. Til tredje næstformand har Radikale Venstres gruppe udpeget hr. Jens Rohde. Og til fjerde næstformand har Socialistisk Folkepartis gruppe udpeget fru Trine Torp.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) Valg af 4 tingsekretærer.

Kl. 12:02

Aldersformanden (Bertel Haarder):

Til tingsekretærer er i henhold til de indgåede valgforbund og gruppernes indstilling valgt følgende medlemmer: fru Annette Lind (S), hr. Christian Juhl (EL), hr. Erling Bonnesen (V) og hr. Bent Bøgsted (DF).

Herefter er Tinget sat, og jeg skal bede formanden om at indtage sin formandsplads.

Kl. 12:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jeg vil gerne sige tak til mine kolleger for valget til formand for Folketinget. I mit virke vil jeg lægge vægt på, at lovgivningsarbejdet foregår efter grundloven og forretningsordenens bestemmelser. Jeg vil i min mødeledelse bestræbe mig på at give alle en fair og ens behandling – uanset partifarve.

Ved folketingsvalget den 5. juni fik Tinget 60 nye medlemmer. For de flestes vedkommende tager de i dag første gang hul på et nyt folketingsår. Antallet passer ret nøje med den erfaring, der er fra tidligere folketingsvalg, hvor cirka en tredjedel af medlemmerne er blevet skiftet ud. Jeg håber, vores nyvalgte kolleger har fundet sig til rette.

Jeg glæder mig til en ny samling med mine kolleger her i Folketingssalen og til samarbejdet med de dygtige mennesker, der har deres daglige gang her på Christiansborg.

Kl. 12:03

Velkomstord

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Det er mig en glæde at byde velkommen til vores gæster i dag. Hjerterlig velkommen til Hendes Majestæt Dronningen, til Hans Kongelige Højhed Kronprinsen, til Hendes Kongelige Højhed Kronprinsessen og til Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Benedikte.

En særlig velkomst til repræsentanterne for Højesteret, til formanden for Færøernes Lagting og Færøernes lagmand og til formanden for Inatsisartut og formanden for naalakkersuisut.

På denne dag vil jeg også gerne benytte lejligheden til at sende Folketingets hilsen til Grønlands Inatsisartut og Færøernes Lagting.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

4) Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

Kl. 12:04

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Herefter giver jeg ordet til statsministeren, så hun efter grundloven kan give en redegørelse for rigets almindelige stilling og de foranstaltninger, som regeringen påtænker at gennemføre.

Kl. 12:04

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Barnevognen, som står uden for Brugsen, vel at mærke med barnet i, jordbærstederne i vejkanterne, hvor pengeautomaten står frit fremme, vores børn, der cykler til skole. Jeg har det på mange måder ligesom Dan Turèll: Jeg holder af hverdagen. For det er de små ting, der summer op til vores store historie, hverdagen, fortid og nutid, med et enkelt dansk ord: tillid. Når man spørger os danskere, om vi har tillid til andre mennesker, så svarer rekordmange: Ja.

I Danmark har vi ikke guldminer, og vi har heller ikke haft det, men vi har noget, der er meget mere værdifuldt: Vi har tillid til hinanden. På tillid har vi bygget et samfund med pligter og med rettigheder – i den rækkefølge. Jeg betaler min skat i tiltro til, at du betaler din. Jeg betaler for dit lægebesøg i tiltro til, at du betaler for mit. Vi har den solidaritet, og når vi mødes i boligkvarteret, på arbejdspladsen, til forældremødet, menneske til menneske, så møder vi hinanden med tillid. Det er ikke bare hyggeligt – det er en kæmpe styrke.

Bare ét eksempel: Hvis en ingeniør på en dansk arbejdsplads har lavet en tegning, som smeden ret hurtigt kan gennemskue ikke holder vand i virkeligheden, så går smeden hen til ingeniøren og siger: Hør, der er lige en detalje dér, skal den ikke være lidt anderledes? Det kan kun lade sig gøre, fordi de to kender hinanden, fordi de spiser madpakken sammen i kantinen. De har måske gået i skole sammen, og søndag morgen spiller de oldboysfodbold. Danmark hænger sammen. Der er den tillid, nærhed, gensidige respekt imellem os. Det giver stabilitet, det giver kreativitet, det giver arbejdspladser, og det giver fremgang. Tillid gør os ikke kun trygge, det gør os faktisk

også rige. Danmark er et fantastisk land! Kan I genkende mit Danmarksbillede? Det tror jeg mange kan, eller også kan I huske, at det var det, det var engang.

Det kan også godt være, at der er en af jer her i dag, der tænker: Arh, er det hele nu så rosenrødt? Jeg ville ønske, at jeg kunne svare ja. Men nej, det kan jeg ikke. For selv om rammen om vores billede stadig væk holder, så er der noget på maleriet, der er falmet. Jeg har set jordbærsteder med videoovervågning, og det er da et paradoks, at selv om velstanden samlet set stiger og er steget, oplever mange en større usikkerhed. Når man spørger danskerne i dag, om de tror, at deres børn får en bedre fremtid end den, de selv har haft, så er der flere, der er kommet i tvivl. De, der har knoklet længe, startet tidligt på arbejdsmarkedet, haft det hårdeste fysiske arbejde, er faktisk bekymrede bare for den nærmeste fremtid. De oplever jo, at det velfærdssamfund, de har betalt til igennem hele deres arbejdsliv, ikke er der, når de har brug for det. Jeg vil gøre alt, hvad jeg kan, for at vi får gennemført en ret til tidligere pension for de mest nedslidte. Vi må hele tiden kæmpe for mere retfærdighed.

Historien går ikke kun fremad, den kan også gå tilbage. Ude i verden tabes de sejre, vi troede var vundet: frihandel, frihedsrettigheder og kvinders frie ret til abort. Og herhjemme kender jeg mange mennesker, der ser, at tingene ruller, men de er bare ikke selv en del af det: at løbe hurtigere, men aldrig hurtigt nok, nye krav. Tilliden slår revner, centralisering, skandalen i det, der før hed SKAT. Pludselig er der en amerikansk kapitalfond, der opkøber vores hjem, og der er direkteforbuds på millioner af kroner. Kender grådigheden ingen grænser? Åbenbart ikke. Der er store banker, som svigtede deres samfundsansvar, selv om vi andre holdt hånden under dem, og der er klimakrisen, som er en reel bekymring for selve vores klode og dermed for vores eksistens.

Danmark er et stærkt land. Danskerne – I – er dygtige. Vores virksomheder tager ansvar for det samfund, de er en del af, og for de arbejdspladser og for den velstand, vores velfærd står oven på. Men der er uro i verden, og lande, også tæt på os, er på vej ind i en økonomisk afmatning, og både brexit og handelskrige kan også smitte af på os.

I Danmark er der stadig fremgang, beskæftigelsen er høj, ledigheden er lav. Med andre ord: Meget går godt. Det gør det meste faktisk.

Kl. 12:10

Men hvis det skal blive ved med at gå godt, skal vi gøre noget ved det, der går skidt. Jeg synes, at forskellene er blevet for store, samfundskontrakten er blevet svagere, tilliden er blevet mindre. Og hvis afmagten får lov til at slå rod, risikerer vi at miste det vigtigste, vi har, nemlig troen på demokratiet, viljen til fællesskabet, håbet om forandring. Det må vi aldrig miste, for mister vi det, mister vi også troen på, at vi kan skabe fremtiden sammen. Derfor skal vi styrke det, der gør Danmark til Danmark: tilliden, sammenholdet, solidariteten. Det er de værdier, jeg selv har styret efter, siden jeg var ung. Selv om jeg er blevet ældre og på nogle punkter klogere – det bliver man forhåbentlig gennem hele livet – så står jeg fast på det, jeg selv er rundet af. Jeg vil lede landet med en klar ambition for Danmark, og derfor er min tale i dag ikke så klassisk endda. Jeg kommer ikke til at remse alt det op, der står i lovprogrammet, men vil i stedet sætte en retning: større retfærdighed, velfærden først, et grønnere Danmark.

I dag vil jeg også gerne have lov til at sige tak for den tillid, der er vist en ny regering, vist mig som ny statsminister, fra vælgerne og fra vores parlamentariske grundlag, Enhedslisten, SF og Det Radikale Venstre. Vi har skrevet et fælles forståelsespapir, og det kan vi være stolte af, det er jeg stolt af, og jeg glæder mig til samarbejdet med jer, og jeg glæder mig til samarbejdet med alle i Folketinget. Regeringen har jo ikke mandaterne selv til det, vi gerne vil, men jeg tror faktisk også på, at brede aftaler kan give de bedste resultater.

Andre gange vil der være en pris at betale for kompromiserne, men det vil vi være ærlige om.

I dag holder jeg min første åbningstale som statsminister, og mange af jer, der sidder her i salen, 60 for at være præcis, tager fat på jeres allerførste folketingsår. Vi har også fået et helt nyt parti. Velkommen, vil jeg gerne have lov til at sige, fra kollega til kollega. Skal vi ikke, gamle som nye medlemmer af Folketinget, sætte den fælles ambition at være den allerbedste udgave af Folketinget i det år, vi starter i dag? For selv om tilliden til os politikere er steget en lillebitte smule, så ligger den jo frygtelig lavt, og jeg ser den manglende troværdighed om alle os som et opråb, vi skal tage meget mere alvorligt. Jeg tror, den hænger sammen med, at vi nogle gange, hvordan skal jeg sige det, har det med at puste vores resultater lidt for meget op, ikke altid er ærlige over for vores befolkning, lader som om, at noget, der er svært, er let, og omvendt. Det vil jeg prøve at holde mig fra.

Andre grupper i samfundet nyder en langt større tillid, end der gælder for os politikere – jordemødre, politi, sygeplejersker, læger, social- og sundhedsassistenter og hjælpere, alle dem, der arbejder med omsorg for mennesker. Det forstår jeg godt. Og til jer vil jeg i dag sige: I skaber jo den tryghed og de muligheder, der gør Danmark til Danmark. I udretter hverdagens små mirakler, vigtigere bliver det faktisk ikke. Alligevel bliver I presset år efter år, og det skal da ikke være sådan, at når samfundet bliver rigere, så bliver velfærden ringere. Derfor vil vi sætte velfærdssamfundet først. Væk med omprioriteringsbidraget på uddannelse, hele vejen, fra amu-kurser, erhvervsskoler og til universiteter. Og i de aftaler, vi har lavet med kommuner og regioner, lægger vi det, man kan kalde en bund under velfærden, så der faktisk kan ansættes flere social- og sundhedshjælpere og assistenter, når der kommer flere ældre; så flere børn i daginstitutionerne også kan betyde flere voksne. Pengene skal følge med demografien.

Velfærden er nogle steder blevet for slidt, og mange steder slider vi for hårdt på vores medarbejdere, og derfor vil vi sætte penge af til ekstra 1.000 sygeplejersker. Med andre ord, vi begynder også at udbygge velfærden.

Sådan kunne jeg jo blive ved med at remse alt det op, regeringen allerede har gjort, gør og gerne vil gøre, og jeg kunne give vores politik rosende ord med på vejen. Jeg tror næsten, at I andre kan gøre mine sætninger færdige. Vi kender jargon – masser af milliarder, et historisk løft, i 10 år har kommuner og regioner ikke haft så mange penge til velfærd, som de har nu. Det kunne jeg jo godt, jeg har faktisk allerede gjort det. Men jeg kunne også sige noget andet, jeg kunne sige det, som det er, nemlig at en del af jer, der sidder på tilhørspladserne, lytter med derhjemme fra, ikke kommer til at mærke de her forandringer og forbedringer, i hvert fald ikke lige med det samme.

Kl. 12:15

Jeg vil ikke påstå, at hverdagen på sygehusene, på plejehjemmene eller i daginstitutionerne bliver markant bedre eller mere tryk – i hvert fald ikke fra første færd. For selv om vi bruger flere milliarder kroner, og det gør vi, selv om vi vil foreslå at rulle nogle af de skæve skattelettelser tilbage, og selv om vi bruger flere penge på uddannelse og børn, så er udfordringerne så store, at mange desværre nok slet ikke kommer til at opdage det. Med andre ord – I får den ærlige version: Vi har kun – med streg under »kun« – taget de absolut første skridt. Men de første skridt betyder jo, at vi er i gang, skridt for skridt, aftale for aftale, forhåbentlig finanslov efter finanslov. I år og næste år og årene efter håber vi at kunne sætte velfærden først, når vi fordeler pengene.

Men jeg vil også gerne sige, at det allerede nu for mig står lysende klart, at penge ikke kommer til at løse alle problemer. Vi bliver nødt til at have en meget mere grundlæggende diskussion af vores velfærdssamfund. Hvorfor skabte vi det? Hvorfor opbyggede vi det

her enestående, fantastiske samfund? Det blev bygget af mennesker for mennesker. Sådan var det; så enkelt og så fint er det. Men man kan mange steder i dag godt have følelsen af, at omsorgen er trængt i baggrunden, og at noget andet har fået overtaget. New public management, besparelser, effektiviseringer – så længe jeg har været med i dansk politik, har velfærdsdiskussionen næsten kun handlet om et velfærdssamfund, der skulle køre længere på literen. Og så er der kommet en mærkelig udvikling, som man godt kan grine ad – og det vil nogle af jer sikkert gøre – men som jeg faktisk tror er en del af problemet: Da jeg i august kiggede på min datters skoleskema, forstod jeg ikke forkortelserne. Et lærerseminarium er blevet til university college, og ved alle her i salen, hvad PLC er? Det er et pædagogisk læringscenter – engang hed det et skolebibliotek. Hvornår holdt vi i Danmark op med at kalde tingene det, de er? Det er da en fuldstændig unødvendig fremmedgørelse. Selvfølgelig skal vi forbedre steder, som forbedres skal, og der skal holdes møder. Der skal måske oven i købet lægges strategier. Men velfærd er jo ikke et projekt; velfærd er varme, det er trivsel, det er kærlighed mellem mennesker, og det er muligheder til jer, der ikke har fået dem endnu.

Vi er mange, mig selv inklusive, der kan takke vores velfærdssamfund for, at vi fik mulighed for at tage et skridt op ad stigen, men den sociale mobilitet bliver faktisk lige nu ikke bedre, og hverdagens velfærd er mange steder blev dårligere. Vi har fået mere projektvelfærd, mindre helt almindelig omsorg. Lad mig komme med et eksempel på noget, vi måske ikke sådan traditionelt tænker er velfærdspolitik, men det synes jeg det er: politiet. Rigtig mange danskere oplever, at politiet ikke længere rykker ud, når de står i en sårbar situation og har behov for myndighederne, og deres sager trækker i langdrag. Men vi skal kunne have tillid til politiet og retsvæsenet, for alt andet er skræmmende.

Hvad er der sket? Mange nye opgaver er kommet til: bandekriminalitet, terror, nu bombesprængninger, grænsekontrol. Det er helt sikkert en stor del af forklaringen, men er det hele forklaringen, eller har pseudoarbejdet også fået lov til at tage tid fra det rigtige arbejde? I dag er der mere end 1.900 personer ansat i Rigspolitiet. Det er mere end dobbelt så mange som i Fyns Politi. Mange er ansat centralt i stedet for ude ved borgerne. Kunne det ikke være, vi kunne finde en klogere og bedre balance der?

Et andet eksempel er omsorgen for vores ældre. Ligesom – tænker jeg – mange af jer har jeg også prøvet at være i praktik som det, vi kaldte hjemmehjælper i gamle dage. Ved starten af dagen fik vi udleveret et minutskema. Hvert besøg hos hver enkelt ældre var målt op i helt præcise minuttal. Og det er jo sin sag at komme ind til en ældre borger, der i øvrigt har bygget det her samfund op, og sige til ham: I dag, hvor du er ked af det, kan du kun være det i 8 minutter, for om lidt er vi væk igen. Det giver jo ikke nogen mening.

Kl. 12:20

Tænk så på, at nogen har brugt tid på at udtænke det skema. Mon ikke også der er nogen, der bruger tid på at tjekke, om skemaet bliver overholdt, og det skulle ikke undre mig, om der sågar er nogen ansat til at tjekke dem, der skal tjekke skemaet. Og alt imens ligger den gamle mand eller kvinde og kan ikke komme ud af sengen. Medarbejderne i vores ældrepleje bruger halvdelen af deres tid sammen med de ældre – halvdelen, cirka. Det betyder altså, at den anden halvdel af tiden ikke bruges på at være sammen med de ældre, og den tid går med at dokumentere, holde møder, dosere medicin og med transport fra den ene borger til den anden. Medicinen skal selvfølgelig doseres, og dagvagten skal vide, hvad der er sket om natten, men er der andre opgaver, vi kan undvære og hvilke?

Nu kommer vi så til det svære, til dilemmaerne. Tag nu f.eks. frit valg. Det er en glimrende idé, men når borgeren skal have mulighed for at vælge eksempelvis rengøring fra et privat firma, så kræver det jo, at opgaven rengøring er helt præcist defineret: så mange minutter til at støvsuge og tørre støv af. Spørgsmålet er, om en del af det mi-

nuttyranni, der i dag er i ældreplejen, er opstået på grund af det frie valg. Og nu skal I ikke tro, jeg kun er på jagt efter hellige køer herfra, for her kommer det næste dilemma – og nu kigger jeg måske lidt mere til den her side af Folketingssalen. For hvad er vigtigst – omsorg eller dokumentation og rettigheder?

Jeg tror, de fleste af os her i Folketinget på et tidspunkt har krævet nye rettigheder, måske mest os, der ligger lidt til venstre. Og hvorfor? Fordi vi selvfølgelig bliver berørt, når en ikke kan få gjort rent, eller – endnu værre – når der ikke er nogen, der tager sig ordentligt af vedkommende. Men er sandheden ikke, at vi bliver fristet til at lovgive og regulere så meget, at den lokale dømmekraft, hvad enten det er hos den stolte sosu eller hos den lokale politiker, efterhånden er sat ud af kraft? Er det efterhånden kun i skåltalerne, at vi her i huset hylder det lokale demokrati? Vil vi reelt lade det kommunale selvstyre bestemme noget mere, og har man altid ude i kommunerne fokus på det, der er det vigtige, nemlig velfærd til borgeren, og ikke skemaer og strategier?

Engang førte vi Socialdemokrater valgkamp på, at ældre skulle have ret til bad hver dag. Det kom vi heldigvis ikke igennem med, for tænk, hvad det kunne have medført af spændende skemaer og kontrol. Bortset fra det gad de ældre faktisk ikke at gå i bad hver dag. Det trak overskrifter, og jeg ved ikke, om I kan huske det: Der var reportager fra plejehjem, hvor beboerne udtalte, at bad var fint, men da ikke hver eneste dag. Vi havde faktisk glemt at spørge de ældre, hvad de havde brug for. Og lige så vigtigt: Vi havde glemt, hvad politik handler om. Lovgivning skal handle om retning; det er måden at lede et land på, det er det politiske ansvar. Men hvis der er et konkret problem på et konkret plejehjem, må det være lederen, der skal løse det problem, og medarbejderen, der skal stå til ansvar.

Nu er vi i stedet gået i gang med at dræne verdens bedste samfundsmodel for det allervigtigste: Tilliden til, at andre mennesker kan passe deres arbejde, tilliden til, at man lokalt kan løse problemer og rette op på fejl. Hvis vi skal vende den udvikling, kræver det meget af os alle sammen. Og hold nu fast, det bliver svært. For vi skal jo ikke bare lovgive forfra, vi skal faktisk give slip, og vi skal alle sammen begynde at stille os selv de sværeste spørgsmål. I kommunerne: Hvordan lader man være med at detailstyre ned i mindste detalje? I fagforeningerne: Hvordan kan man lade være med bare at kræve nye håndfaste regler for sine medlemmer? I patientforeningerne: Hvordan kan man lade være med bare at kræve nye rettigheder? Forældrebestyrelserne skal måske holde sig lidt i skindet og ikke foreslå en ny sukkerpolitik oven på økologipolitikken. Og her i Folketinget skal vi blive bedre til at have tiltro til de andre og måske begynde at lade være med at lovgive på baggrund af enkeltsager.

For ved I hvad? Vores medarbejdere derude, den vigtigste ressource, vi har, er ved at drukne i alle de gode intentioner om, hvordan de udfører deres arbejde bedst muligt. Jeg forstår godt dem, der en gang imellem lader bureaukratiet ligge; lader det suse ind ad det ene øre og ud af det andet. Jeg mener, vi har brug for en nærhedsreform, hvor vi skruer ned for detailstyringen og skruer op for fagligheden og ledelsen uden selvfølgelig at gå på kompromis med resultaterne. Kræftbehandlingen skal fortsat blive bedre, og flere børn skal faktisk lære at læse, når de går i skole.

Kl. 12:25

Pointen er, at den styring, vi har i dag, ikke giver de bedste resultater. Vi både kan og skal gøre det bedre. I dag vil jeg gerne invitere alle med på den rejse. Der er ikke nogen fribilletter, og rejsen kommer til at kræve meget af os alle sammen. Det bliver ikke nemt, men det kan blive godt – rigtig godt – hvis vi tør. Det handler om tilliden til, at velfærden er der for dem, der har brug for den, og tid til noget så gammeldags som omsorg. I det hele taget skal vi sætte ind de steder, hvor tillid er afløst af mistillid, f.eks. vores skattevæsen.

Det er ikke alene it-systemer, der har fejlet, og det er ikke bare nogle forbrydere, der har stjålet af kassen. Det handler om den helt

fundamentale tillid til, at fællesskabet fungerer. Der ligger mange års genopretning foran os – det er sagt før. Det bliver svært – det er også sagt før. Men opgaven er der. Skattesnyd skal opdages og straffes. Det kræver, at kontrollen bliver bedre.

I morgen offentliggør vi regeringens finanslovsforslag. Her vil vi foreslå, at vi tilfører skattevæsenet endnu flere penge, bl.a. til it-løsninger. Og mon ikke nogle af jer, der lytter med, bliver lige så tomme i blikket, som jeg selv blev, da der var nogle, der kom og krævede nye it-løsninger? Jeg vil gerne i dag sige, at de medarbejdere, der er tilbage i skattevæsenet, gør, hvad de kan. Det er ikke et sjovt sted at arbejde lige nu. De gør det så godt, de kan, men de fortjener nogle flere kolleger. Derfor vil vi også ansætte nogle flere mennesker ligesom i gamle dage – rigtige mennesker, der sørger for, at andre betaler den skat, de skal.

Ét sted har tillidskrisen i vores samfund været større end alle andre steder, nemlig i udlændingepolitikken. I årtier var det, som om politikerne på Christiansborg og befolkningen uden for Christiansborg levede i hver deres verden. Jeg ved det, for jeg var selv alt for sen til at forstå, hvor galt det gik. Fejlslagen integration har trukket spor i skoler, boligområder og på arbejdspladser og måske allertydeligst i kriminaliteten. I fængslerne har fire ud af ti udenlandsk baggrund. Alt for mange, der er kommet hertil, begår kriminalitet, eller også gør deres sønner det. Voldskriminaliteten er mere end tre gange større hos mandlige efterkommere med ikkevestlig baggrund end hos andre mænd.

Kriminalitet er et onde i sig selv. Der er også steder i Danmark, hvor jeg ikke længere går om aftenen. Og oven i det ødelægger de få meget for de mange – for alle dem med udenlandsk baggrund, der lever et almindeligt, lovlydigt liv, bidrager til samfundet, men alligevel risikerer at blive taget til indtægt for de andres ugeringer. Og uanset hvem der begår vold og lovbrud – danskere eller udlændinge – risikerer vi, at hele det danske samfund bliver forrået. Jeg kan mærke, vi er ved at vænne os til det – vanvidskørsel, trusler, knivstikkeri, skyderier, bandeopgør, ja, sågar eksplosioner – at vi stille og roligt affinder os med at finde en anden vej at gå hjem, at det bliver så dagligdags i nyhedsstrømmen, at mange bladrer videre, for sådan var det jo også i går.

Vi bliver nødt til at stoppe op, for sådan må det ikke blive, og sådan må det ikke være. Det er ikke det Danmark, jeg vil have. Vi kan ikke kæmpe for sammenhængskraft og lige muligheder uden at tage integrationen meget alvorligt, og vi kan ikke tage integrationen alvorligt uden at sige, at antallet, der kommer hertil, selvfølgelig har en betydning. Jeg ved da godt, at tingene ikke er enkle, at livet er kompliceret, at der bag statistikken gemmer sig mennesker og deres historier. Men jeg vil nu alligevel sige, at når man kommer til Danmark udefra og får chancen for at leve et liv i et land med fri uddannelse, med gratis lægehjælp, med muligheden for at arbejde og leve i fred, så giver det også en forpligtelse til at gribe de muligheder. Hvis ikke man gør det, er det et tillidsbrud over for Danmark.

Regeringen er villig til at gå langt over for dem, der ikke vil fællesskabet og Danmark det godt. Og jeg vil sige helt klart til befolkningen: I kan have tillid til, at jeg vil føre den stramme udlændingepolitik, som et flertal her i huset bakker op om.

Kl. 12:30

Vi har brug for at gå videre. Regeringen vil se på, hvordan vi kan stramme lovgivningen endnu mere, hvad angår vanvidskørsel, syrienskrigere og bandekriminalitet. Og afviste asylansøgere skal rejse hjem.

Udlændingepolitikken skal være stram, men den skal – forstå mig ret – ramme de rigtige. Det er ikke at lempe udlændingepolitikken, at Mint får en chance til og kan vende hjem, eller for den sags skyld, at børnene på Sjælsmark kan spise mad uden for cafeteriet. Det er heller ikke i modstrid med håndfaste krav til integrationen at anerkende dem, der gør det godt – tværtimod. For tusindvis af menne-

sker er kommet hertil udefra. I har lært dansk, uddannet jer, er i arbejde og deler selvfølgelig vores værdier. Jeg vil sige til jer: I bidrager til samfundet, I bidrager til fællesskabet, og I skal selvfølgelig have tillid til, at Danmark også er jeres land. Jeg er statsminister for hele Danmark, og jeg vil holde fast i det, der samler os: tillid, ansvar og retfærdighed. Jeg vil styrke det mest værdifulde, vi har: vores fællesskab og vores værdier. Og jeg vil huske på den verdenshistorie, som vi er en del af.

Til næste år markerer vi to historiske mærkedage. De vil blive fejret, for vi skal lære af historien. Den 5. maj 2020 er 75-året for Danmarks befrielse. Mange af vidnerne fra anden verdenskrig er ikke længere blandt os. Der er med andre ord færre til at fortælle, hvordan det var. Et Europa, der løftede sig ud af krig, ud af nød, ud af folkemord; et Europa, der byggede freden på internationale spilleregler, på samarbejde – ja, på tillid mellem lande. Når dem, der så det, ikke længere er her, så skal vi bære den fakkellampe videre.

Næste år markerer vi også hundredåret for, at Sønderjylland blev genforenet med Danmark – ikke med krig og vold, men med en helt fredelig folkeafstemning, gennem tillid. Det er den tillid, som også i dag er kilden til samarbejdet i grænselandet, et internationalt forbillede. Det er den tillid, vores gode og solide forhold til Tyskland står på i dag. Det er også den tillid, det europæiske samarbejde bygger på. Hvis man skulle være i tvivl, så se på Storbritannien.

Jeg vil gerne skabe politisk forandring i et Europa, som leverer svar på vor tids problemer. En fri bevægelighed, der nogle steder er blevet bedre for markedet end for lønmodtagerne; skattesvindler for milliarder, fordi det er, som om spekulanterne næsten altid er et skridt foran de fælles regler. Klimakrisen, som vi kun løser sammen med andre lande. Og bekymringen for, om Europa har styr på sine grænser – det har Europa ikke. Menneskesmuglere tjener millioner på andre menneskers nød, flygtninge drukner i Middelhavet.

Vores regering ønsker selvfølgelig at hjælpe mennesker på flugt, men vi skal gøre det i nærområderne, for der kan vi nemlig hjælpe flest. Jeg vil selv stille mig i spidsen for et nyt asylsystem – mere retfærdigt og mere humant – og det tager jeg med til Bruxelles. Og flygtninge, der er kommet til Danmark og har fået asyl, skal selvfølgelig vende hjem og genopbygge deres land. Det giver i øvrigt også plads til, at vi kan hjælpe andre.

Regeringen vil sætte en ny og progressiv retning for dansk europapolitik, og hvis ikke vi lykkes med det, risikerer vi jo også, at tilliden til det internationalt forpligtende samarbejde forsvinder – det samarbejde, som blev bygget for at undgå krigens rædsler, og som er lige så vigtigt i dag, som det var dengang. Der er så mange, der gerne vil splitte. I en splittet verden skal vi danskere samle os.

Klimaforandringerne og interessen for Arktis trækker Færøerne og Grønland længere ind på den internationale scene. Jeg forstår godt både Grønland og Færøernes ønske om en mere aktiv rolle i udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Jeg er enig i, at vi skal styrke samarbejdet, dele viden og information. Vi er tre lande, vi er tre folk, og vi er tre kulturer, men vi har også et stærkt fællesskab. Jeg vil give en åben invitation til samarbejdet på alle de områder, hvor det kan være til fælles gavn, ligesom jeg gerne vil have lov til at sige til de nordatlantiske medlemmer her i Folketinget, at regeringen selvfølgelig vil prioritere samarbejdet med jer og inddragelsen af jer.

Kl. 12:35

Færøerne har haft valg, og der er dannet et nyt styre. Jeg har aftalt med lagmand, Bárður á Steig Nielsen, at jeg snart tager til Færøerne, så vi kan komme i gang med samarbejdet. Det glæder jeg mig til.

Formand for naalakkersuisut, Kim Kielsen, og jeg er allerede begyndt vores samarbejde, især om det, der optager os begge to dybt: de grønlandske børn. Jeg oplever en ny vilje til at tale om problemerne, også om de svære problemer: selvmord, misbrug og krænkelse. Grønland har opfordret Danmark til et tættere samarbejde om

børnene. Det har jeg svaret ja til – selvfølgelig har jeg svaret ja. Udsatte grønlandske børn og unge skal have en bedre hverdag og fremtid. Der har aldrig været mere brug for Grønlands børn end netop nu som bannerførere for et smukt og dejligt land – et land, der kan vise hele verden, hvordan det er at være i klimakrisens frontzone.

I det hele taget skal vi vise børn og unge, at vi tager klimakrisen alvorligt. For hvis ikke vi løser de problemer, som unge har bedt os om at løse, så svigter vi ikke alene de unge. Så svigter vi troen på fremtiden. Hvis vi, der har muligheden, undviger ansvaret, så nærer vi afmagten. I stedet skal vi påtage os både håbet og viljen. Udfordringerne kender vi alle; de er enorme. Isen smelter, der er storme og orkaner, det kan virke uoverstigeligt, men det er det selvfølgelig ikke. For det går ikke alene hurtigt med klimaforandringerne; det går også hurtigt med viljen til at gøre noget ved dem. Fra alle dele af verden er der nu en massiv interesse for Danmarks ambitioner, og klimakampen kan vi gøre til en fælles dansk kamp. Børn og unge kræver forandring. Nu skal Folketinget levere.

Danmark har nogle af de bedste grønne virksomheder i hele verden, og nu skal vi have hele erhvervslivet med: transport, industri, landbrug, søfart, alle de store brancher. Vi foreslår forpligtende partnerskaber; det har erhvervslivet allerede sagt ja til. Pensionskasserne, som forvalter de penge, som vi skal leve af i fremtiden. Det giver egentlig god mening investere pengene dér, så vi faktisk har en fremtid, og det gør de. Pensionskasserne har tilkendegivet, at de vil sikre et svimlende milliardbeløb til grønne investeringer. Og til politikere, os, der er her i salen: I årtier blev den grønne udvikling i Danmark drevet frem af lovgivning fra Christiansborg om vindmøller, økologi, energieffektiviseringer. Nu er det de andre – de unge og erhvervslivet – der er foran os.

Kære Folketing, vi skal foran igen. Regeringen har sammen med De Radikale, SF og Enhedslisten sat et historisk ambitiøst mål. Vi vil reducere udledningerne af drivhusgasser med 70 pct. i 2030. Alternativet var først, De Konservative bakker helhjertet op, og nu også Dansk Folkeparti og Liberal Alliance. Det tegner rigtig godt for det grønne samarbejde.

Vi skal have en klimalov på plads inden jul og derefter en klimahandlingsplan. Dansk økonomi hviler på solide arbejdspladser og en vigtig eksport. Det er jo resultatet af et fremsynet erhvervsliv og dygtige medarbejdere, men det er også et resultat af aktive politiske beslutninger, hvor vi har turdet at styrke netop de danske styrkepositioner. Og i dag eksporterer vi jo for milliarder i miljø-, vand-, energi- og klimateknologi, og den danske lægemiddelindustri er førende i verden. Men i en årrække har der været sparet på uddannelse og forskning. Det har i mine øjne været økonomisk uansvarligt. Derfor er vi også nødt til at sadle om i den økonomiske politik. F.eks. foreslår vi at bruge 1 mia. kr. mere på grøn forskning næste år.

For mig handler det her ikke kun om klimaet; det handler også om vores natur og vores miljø. Vi har brug for et rent miljø, en luft, hvor vi kan trække vejret frit, rent drikkevand, skov og hav – det er livskvalitet. Bare tænk på dagen i dag, den 1. oktober; at gå en tur i skoven med venner og familie. Findes der noget bedre? Vi har behov for at plante flere træer, passe bedre på vores dyreliv og bekæmpe plastikforurening. I sommer i Himmerland blev der fundet et dådyr med 4 kg plastik i maven – 4 kg! Det er ikke kun dådyr, der spiser plastik og affald. Det gør også vores fugle og vores fisk. Hvad er det for en verden!

Lad os indgå den eneste rigtige generationskontrakt, nemlig at vi efterlader en renere og bedre natur til næste generation end den, vi selv fik overdraget. Vi skal leve op til vores børns tillid i forhold til klimaet og hele den grønne dagsorden. Vi skal sætte høje ambitioner med øje for arbejdspladser og vækst i respekt for vores samfundsmodel, og uden at uligheden stiger.

Kl. 12:41

Det er det, vi kan med et nyt flertal, med en ny regering. Vi kan skabe forandring, en grønnere fremtid. Vi kan sætte velfærden først. Vi kan skabe en ny tillid til, at fællesskabet rent faktisk fungerer; at politiet kommer, når vi ringer; at hjemmehjælperen har tid, når vi er kede af det; at forældre kan aflevere børn i daginstitutionerne uden at gå hele arbejdsdagen med bekymring for, om det nu er godt nok, og om det nu er trygt nok. Skattevæsenet skal fungere. Nedslidte skal have mulighed for gå tidligere på pension. Vi skal have en udlændingepolitik, der er stram, men uden de symboler, som handler mere om politikere end om løsninger.

Vi har ikke bygget Danmark på splittelse, ulighed eller grådighed. Vi har faktisk bygget Danmark på det modsatte: på omsorg, på tillid, på fællesskab, på solidaritet, på virkelyst og på samarbejde. Vi skal styrke alt det, der gør vores Danmark til Danmark.

Jeg glæder mig til samarbejdet med alle her i Folketinget. Vi skal nu i gang med at indfri det håb, vi har skabt: et mere trygt, et mere retfærdigt, et mere grønt Danmark.

Danmark leve!

(Trefoldigt hurraråb fra salen).

Kl. 12:42

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til statsministeren.

Redegørelsen vil komme til debat torsdag den 3. oktober.

Kl. 12:42

Meddelelser fra formanden

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jeg har en enkelt anmeldelse i dag:

Skatteministeren (Morten Bødskov):

Lovforslag nr. L 4 (Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, kursgevinstloven, ligningsloven og forskellige andre love. (Hovedaktionærers delsalg af aktier i selskaber med flere aktieklasser, beskatning ved nedsættelse af gæld, beskatning af kapitalfondspartnere og omdannelsesdatoen ved skattefri virksomhedsomdannelse)).

Titlen på den anmeldte sag vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Kl. 12:43

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 2. oktober, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 12:43).